

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Типового положення про Центр ментального (психічного)
здоров'я у закладі охорони здоров'я»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Типового положення про Центр ментального (психічного) здоров'я у закладі охорони здоров'я» (далі – проєкт акта) розроблено з метою збереження та зміцнення психічного здоров'я населення, удосконалення організації та забезпечення потреб населення в отриманні амбулаторної психологічної та психіатричної допомоги у закладах охорони здоров'я.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання пункту 380 плану пріоритетних дій Уряду на 2024 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2024 року № 137 (далі – План дій Уряду) та підпунктів 3, 4 пункту 5 плану заходів на 2024 - 2026 роки з реалізації концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 року № 572 (далі – План заходів), якими передбачено розбудову мережі центрів з ментального (психічного) здоров'я на базі кластерних лікарень і амбулаторно-поліклінічних закладів, забезпечення мережі мобільних мультидисциплінарних команд відповідно до потреб населення в медичних послугах шляхом їх інтеграції до центрів з психічного здоров'я на базі кластерних лікарень.

Концепцією розвитку системи громадського здоров'я, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 1002 року передбачено принцип цілісного підходу до здоров'я, що передбачає сукупність його фізичної, психічної, психологічної, духовної і соціальної складових частин.

Концепцією розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1018-р, передбачено необхідність збільшення доступності психологічної та психіатричної допомоги, запровадження стандартів надання психологічної допомоги, психотерапії і психосоціальних послуг, регулярного моніторингу та оцінки ефективності надання такої допомоги, розвиток системи психологічної та соціальної допомоги на рівні територіальних громад.

Разом з цим, поліпшення доступності допомоги планується за рахунок децентралізації та розвитку позастаціонарних форм надання спеціалізованої допомоги, створення системи кризового консультування; поліпшення надання допомоги щодо психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги; реорганізації процесу надання допомоги в закладах охорони здоров'я на вторинному рівні медичної

допомоги; впровадження чіткого механізму перенаправлення між наявними службами, розвитку мультидисциплінарних команд та міжгалузевої співпраці.

Планом дій Уряду та Планом заходів передбачено створення Центрів ментального (психічного) здоров'я (далі – Центр) у закладах охорони здоров'я, що дозволить вирішити питання інтеграції психіатричної допомоги у структуру багатoproфільних закладів охорони здоров'я, що призведе до децентралізації такого виду допомоги та зниження рівня стигматизації та забезпечить гнучке надання допомоги населенню у кризових ситуаціях, зокрема і в умовах війни та у період відновлення. Окрім цього пропонується передбачити надання у Центрах психосоціальної допомоги.

Розроблене Типове положення про Центри ментального (психічного) здоров'я у закладах охорони здоров'я покликане визначити організаційну складову, що в свою чергу забезпечить розвиток системи психологічної, психіатричної, психосоціальної допомоги на рівні територіальних громад і забезпечити доступ населення до якісних послуг з охорони психічного здоров'я.

Окрім цього, проєкт акта спрямований на виконання зобов'язань України у сфері Європейської інтеграції, взятих на себе відповідно пункту 1422 плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106 передбачає Реалізацію Концепції розвитку системи громадського здоров'я.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується затвердити Типове положення про Центр ментального (психічного) здоров'я у закладах охорони здоров'я.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Закон України «Про психіатричну допомогу»;

Закон України «Про систему громадського здоров'я»;

Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1018-р.

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 року № 572-р «Про затвердження Плану заходів на 2024 - 2026 роки з реалізації концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року»

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує фінансування з державного та/або місцевих бюджетів та здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у державному бюджеті.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт акта погоджено з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Національною службою здоров'я України, Міністерством соціальної політики України.

Проєкт акта не потребує застосування процедур, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», оскільки відповідно до абзацу вісімнадцятого частини другої статті 3 цього Закону його дія не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям нормативно-правових актів, що містять положення, спрямовані на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, у тому числі додатків до неї.

Проєкт акта потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проєкті акта присутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції,

У проєкті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проект акта не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку, тому не потребує проведення цифрової експертизи в Міністерстві цифрової трансформації України.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Громадяни	Матиме позитивний вплив	Прийняття проекту акта сприятиме підвищенню доступності та якості надання психологічної та психіатричної допомоги.
Заклади охорони здоров'я	Матиме позитивний вплив	Прийняття проекту акта забезпечить стимули для розвитку послуг з охорони психічного здоров'я в закладах охорони здоров'я
Держава	Матиме позитивний вплив	Буде створено чітку модель амбулаторної психологічної та психіатричної

		допомоги населенню в закладах охорони здоров'я, що забезпечить збереження та підтримку психічного здоров'я населення.
--	--	---

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

« ____ » _____ 2024 року